לקחי מלחמת חרבות ברזל: לא מודיעין נוסף 🔍 שיקום ובניית עוצמת ההגנה

written by ד"ר אל"מ במיל' חנן שי | 20.11.2024

היוזמה למנוע הפתעות אסטרטגיות עתידיות, באמצעות הקמת גוף היפכא מסתברא מודיעני שיפעל לצד הדרג המדיני מבוססת על לקח מוטעה לפיו הגורם לאסון ה-7 באוקטובר הוא המודיעין שנכשל במסירת התרעה מוקדמת.

חיוני על כן להדגיש שאסון ה-7 באוקטובר לא נגרם בגלל כשלון המודיעין למסור **התרעה**, אלא בגלל, שכמו ב-73, הדרג הפיקודי בצה"ל לא נערך, כנדרש ממנו מקצועית, למנוע **הכרעה** במקרה של כישלון המודיעין לספק **התרעה**.

מחויבותו המקצועית של הדרג הפיקודי להיערך בקביעות למניעת **הכרעה** גם במקרה של **הפתעה** בלתי נמנעת נגזרת ממדיניות ההגנה הלאומית של ישראל ומהנחות היסוד הראשיות שלה שהן אלה:

1. האויב עשוי לפתוח בסבבי מלחמה נוספים בכל עת.

2. לעולם אין להעריך את כוונות האויב ומצבו התודעתי ובכלל זה אין לקבוע את מידת ה"מורתעות" שלו.

3. קו המגע בקרב הגנה לעולם יכול להיפרץ; כדי למנוע הכרעה ותבוסה על המגן להיערך להכלת האויב הפורץ בשטחיו עד להשמדתו בהתקפת נגד.

4. לעולם הצד המגן עלול להיות מופתע מעיתויה או ממקומה של המתקפה או משניהם גם יחד; עליו לנצל את משאביו הנתונים כדי להיערך מראש למניעת הכרעתו חרף ההפתעה הזו.

5. מאחר וישראל חסרת עומק להכלת מתקפה של האויב בשטחיה וכמסקנה ממדיניות ההגנה הלאומית שנקבעה ב-1950, שלפיה ישראל לא תשוב ותנהל כב-48 מלחמות על אדמתה וכנגזר מארבע הנחות היסוד הנ"ל, ישראל תסיר איומים אפשריים עליה בעודם באיבם "מחוץ לגדר", במלחמת מנע מקדימה בעיתוי שיקבע על ידה.

ישראל הובסה ב-7 באוקטובר ושנה אחרי הבסתה אין בידה הישגים צבאיים אופרטיביים ברי המרה להישגים מדיניים אפקטיביים, בגלל סיבות אלה:

1. בגלל ניוונו והקטנתו של הדרג המתמרן-מסתער בצה"ל במאה זו, נשללה יכולתו לממש את מדיניות ההגנה, כלומר, להסיר איומים במלחמת מנע מקדימה מחוץ לגדר; המחדל הזה אפשר לאיומים שצמחו ברצועה ובלבנון באין מפריע, להיהפך למפלצות צבאיות בעייתיות להסרה.

2. בגלל העדר עומק קרקעי, **למרות** שצה"ל ידע על הקמתן של דיביזיות קומנדו מתמרנות-מסתערות רגליות בצבאות חמאס וחיזבאללה, הוא לא בנה בשטח ישראל (כאלטרנטיבה למלחמת מנע לחיסול הדיביזיות בשטח האויב) מערכת הגנה אופרטיבית, שתאפשר למנוע את הכרעת צה"ל והבסתו, במקרה של הפתעתו, כפי שקרה באורח בלתי נמנע ב-7 באוקטובר ברצועה ונמנע בנס בצפון.

3. בגלל ניוונו של הדרג המתמרן-מסתער מצד אחד והממדים המפלצתיים של האיומים שצמחו ברצועה ובלבנון מצד שני, צה"ל חסר מפרוץ המלחמה יכולת מבצעית ובעיקר ידע מקצועי מצביאותי להפעלת מהלכי תמרון יבשתיים עמוקים במסגרת מתקפת נגד אופרטיבית אחרת שתספק הישגים אופרטיביים; בלי השגתם לא ניתן לסיים את המלחמה בהסדרה מדינית בעלת ערך: כזאת שתאפשר לאזרחי המדינה לאורך הגבולות ובמרכזה לחיות בביטחון ותדחה את סבב המלחמה הבא לעתיד הרחוק.

במקום להקים גוף היפכא מסתברא מודיעיני שיעמיד לרשות הדרג המדיני "הערכות" מודיעין (למעשה **ניחושים**) נוספים על כוונות האויב, האינטרסים שלו ומידת מורתעותו, נכון ליזום לאלתר את הפעולות הבאות:

1. להטיל על וועדת החוץ והביטחון שמורכבת מנציגי כל המפלגות, להוציא מתחת ידה בעזרת מומחים צבאיים, תחקיר תמציתי של הסיבות הראשיות לתבוסת צה"ל ב-7 באוקטובר, להישגיו הדלים בחרבות ברזל והמלצות לתיקון מיידי של ליקויים מכוננים בצה"ל.

2. להנחות את צה"ל להתמקד במודיעין הצבאי, להוציא מידיו את העיסוק במודיעין הפוליטי של האויב ולהעבירו לאחריות משרד החוץ והמל"ל.

3. להקים במסגרת המל"ל או ועדת החוץ והביטחון צוות "היפכא מסתברא" [illegible] לא **מודיעיני** כהצעת החוק שאושרה, אלא**אגמ"י** [illegible] **מבצעי** שיבחן את עמידת תוכניותיו האופרטיביות של צה"ל בעקרונות המלחמה וכלליה האוניברסליים ובנדרש ממנו על פי מדיניות ההגנה הלאומית ובמידת הצורך יעלה בפני הדרג המדיני רעיונות מבצעיים אופרטיביים אלטרנטיביים לתוכניות צה"ל.

פורסם בערוץ 7, בתאריך 20.11.2024.

הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.